

Управління ризиками інвестиційно-будівельних проєктів на етапі проєктування

Євген Мирошник,

*аспірант кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: myroshnykuv@krok.edu.ua*

Олександр Сумець,

*д-р екон. наук, професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: sumets.alexander@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-7116-3857*

Актуальність теми. В переважній більшості реалізація будівельних проєктів в Україні відбувається зі зривом термінів введення об'єктів в експлуатацію. Зрив термінів до одного року, особливо в житловому будівництві, вважається такою собі «нормою» і на ринку житлового будівництва цим нікого не здивуєш. Цьому сприяють багато факторів. Основні з них: відсутність правової відповідальності забудовників перед інвесторами, недостатньо досконала законодавча база, недостатньо ефективне управління реалізацією проєкту об'єкта будівництва. Етап проєктування є дуже важливим для забезпечення ефективної реалізації інвестиційно-будівельних проєктів, оскільки саме на цьому етапі закладаються ключові технічні та економічні параметри. Ідентифікація та управління ризиками на ранніх стадіях проєкту дозволяють знизити ймовірність виникнення проблем у подальших етапах життєвого циклу проєкту, що робить цю тему особливо актуальною.

Аналіз літературних джерел за досліджуваним питанням. Серед чисельної кількості публікацій, в яких розглядаються питання управління ризиками інвестиційно-будівельних проєктів, окремої уваги заслуговують результати дослідження Азарова І. Б. [1], Поляк О. П. [2], Прав Ю. Г. [3], Верхоглядова Н. І. та Турко М. О. [4], Микитюк Ю. [5], Сердюк Т. В. та Малик М. О. [6], Фесенко Т. Г. та Мохамед Абдулсалам Сієк Алі [7]. Аналіз тільки цих публікацій свідчить, що теоретико-методологічна база для управління ризиками на етапі проєктування наразі остаточно не розроблена. Ця обставина і викликає потребу в подальших дослідженнях аналізованої проблематики.

Метою дослідження є аналіз особливостей управління ризиками на етапі проєктування.

Об'єктом дослідження є процеси управління будівельними проєктами на етапі проєктування.

Предметом дослідження є особливості та закономірності управління ризиками на етапі проєктування об'єкта будівництва.

Викладення основного матеріалу дослідження. Відповідно до Настанови РМВОК [8] ефективне управління ризиками на етапі проєктування можна виділити в такі основні етапи:

1. Ідентифікація: визначення потенційних загроз, які можуть виникнути через технічні, організаційні, фінансові або регуляторні причини (наприклад, актуалізація або зміна будівельних норм).

2. Аналіз: використання якісних (метод експертних оцінок, SWOT-аналіз, метод Дельфі, матричний метод, діаграма Ішікави та ін.) та кількісних (дерево рішень, аналіз чутливості, метод сценаріїв тощо) методів.

3. Планування: вибір методу уникнення, зменшення, передачі або прийняття ризику залежно від його природи та наслідків.

4. Моніторинг та контроль ризиків: впровадження процедур оцінки ефективності заходів ризик-менеджменту та їх адаптація залежно від нових умов.

Ефективного управління ризиками на етапі проєктування інвестиційно-будівельних проєктів можна досягти, дотримуючись саме такого циклічного порядку етапів із проміжком у 2-4 тижні. Крім того, впровадження BIM-технологій надає можливість значно підвищити якість проєктування, що, своєю чергою, зменшує подальші ризики на етапі будівництва.

Висновки. Подальший розвиток управління ризиками на етапі проєктування потребує розробки комплексного підходу, що враховуватиме особливості конкретних об'єктів проєктування з їх фінансовими обмеженнями та підходами до проєктування інвестиційно-будівельних проєктів.

Ключові слова: проєкт, будівельні підприємства, ризик, управління, проєктування.

Список використаних джерел

1. Азарова І. Б. *Управління ризиками проєктів у галузі житлового будівництва. Управління розвитком складних систем.* 2015. № 23 (1). С. 11-20. [dx.doi.org\10.13140/RG.2.1.1927.3681](https://doi.org/10.13140/RG.2.1.1927.3681).
2. Поляк О. П. *Управління ризиками в процесі реалізації будівельних проєктів. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин.* 2019. Вип. 40. С. 86-93.
3. Прав Ю. Г. *Управління ризиками інвестиційно-будівельних проєктів. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління.* 2020. Т. 31 (70) № 3. С. 175-180.
4. Верхоглядова Н. І., Турко М. О. *Класифікація ризиків та факторів ризиків будівельного підприємства як необхідна умова їх аналізу та ідентифікації. Механізм регулювання економіки.* 2011. № 4. С. 93-103.
5. Микитюк Ю. *Аналіз вплив чинників ризику на ефективність інноваційно-інвестиційних проєктів у будівництві. Вісник Тернопільського національного економічного університету.* 2019. Вип. 3. С. 87 – 97.
6. Сердюк Т. В., Малик М. О. *Ризики в будівництві та особливості їх страхування в сучасних економічних умовах в Україні. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин.* 2013. Вип. 30. С. 62-71.
7. Фесенко Т. Г., Мохамед Абдулсалам Сікк Алі. *Моделювання оцінки «Risk management» у системі управління будівельними проєктами. Вісник Черкаського державного технологічного університету.* 2018. № 2. С. 120-127.
8. *A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide). Seventh Edition.* USA: PMI, 2021. 250 с.